

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

M megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 8. sz.

A szerkesztőség köziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám árak: 4

NAGYVÁRAD, június 27.

TÁVIRATOK.

Oberschall elítelve.

Kolozsvár, június 27. (Saját tud. távirata.) A kolozsvári kir. törvényszék ma tárgyalta az *Oberschall* Antal kir. jogakadémiai tanár és *Putnoky* Domokos közötti ismert halálos kimenetelű párbaj ügyét és *Oberschallt* 2 havi államfogházra ítélte.

A párisi események.

Páris, június 27. Az Echo de Paris a tengerészeti miniszteriumban állítólag arról értesült, hogy *Dreyfus* ma érkezik meg, de csak holnap szállítják partra.

Brest, június 27. A revizionisták tegnap este a városon kívül gyűlést akartak tartani. A kiszemelt helyiség tulajdonosa azonban nem akarta átengedni a területet, mire 300—400 ember, a ki részt akart venni a gyűlésben, vissza akart térni a városba, hogy tüntetést rendezzen. A rendőrség elzárta a város kapuját, mire a tüntetők Éljen a szabadság! Éljen *Dreyfus*! kiáltásokkal végig vonultak a Szajna-parton és egy másik kapun visszatértek a városba, a hol a rendőrség szétszálta őket és néhány embert letartóztatott.

Páris, június 27. A radikális és revizionista lapok dicsérik *Brissont*, a ki megmentette a miniszteriumot és szigorúan elítéli *Méline* hiveinek eljárását. Most pedig erélyes tetteket várnak a kormánytól. A mérsékelt republikánus lapok azt írják, hogy megint kiszolgáltattak egy kormányt a radikálisoknak és szocialistáknak. Így alakult többség nem maradhat meg soká. A *Galois* azt írja, hogy a kormány többé nem *Waldeck-Rousseau*-kabinet, hanem *Gallifet*-miniszterium. (M. Táv. Ir.)

A spanyol-amerikai béke.

Madrid, június 26. A szenátus ülésén *Montero Rios* védelmére kel annak a spanyol bizottságnak, a mely a spanyol-amerikai békeszerződést kidolgozta és azt mondja, hogy mivel egyik fél sem akarta elismerni a gyarmati adósságokat, ez a kérdés megoldatlan maradt. Ha tehát a kormány elismerte ezt az adósságot, a bizottság ezért nem felelős. A szónok felszólítja a kormányt, hogy a gyarmatokon volt spanyol konzulátusokat újra állítsa föl, hogy az ott lakó spanyolok, ha kívánják, nemzetiségi jogukat megővthassák.

Madrid, jun. 27. Az impartial jelentése szerint *Silvela* miniszterelnök ellen

tegnap, mikor az utcán ment, kisebb tüntetést rendeztek.

Madrid, jun. 27. Az a petíció, a melyet a kereskedelmi kamarák képviselői a parlamenthez intéztek, reformálását kéri a költségvetésnek, a mely a felirat szerint sajnálatos tévedés és a haza integritása ellen intézett merénylet. A kiadásoknak 150 millióval való leszállítása, mondja a fölirat, elengedhetetlen követelmény. Mindenkinél áldozatot kell hoznia a királytól lefelé az utolsó polgárig. Ha a kormány tehetetlen, adja át a hatalmat másoknak. A kormányzatban uralkodó pazarlást lehetetlen tovább elviselni. A fölirat felszólítja a kamarát, hallgassa meg az ország panaszait. (M. T. Ir.)

A békekonferencia.

Hága, jun. 27. Az első bizottság ma tovább tárgyalta *Muraviev* körlevelének első pontját, a mely olyan nemzetközi egyezményről szól, a melynél fogva a szárazföldi és tengeri hadseregek lényeges létszáma bizonyos időn belül nem emelhető. A bizottság elhatározta, hogy a kérdést átteszi a két albizottsághoz. Az első albizottság a kérdés megvizsgálására külön bizottságot küldött ki, a mely azonnal összeült. A második albizottság általánosságban megvitatta a kérdést és azután szintén külön bizottságot küldött ki.

A harmadik bizottság tanulmányozó bizottsága első olvasásban elfogadta a választott bíróságokról szóló rendelkezések kodifikációját. (Magy. Táv. Ir.)

Az örült rémtette.

Székesfehérvár, jun. 27. (Saját tud. táv.) *Jámbor* vasúti munkást, ki örült-ségi rohamában öt gyermekét s magát agyonlőtte, ma temették el gyermekeivel. Az utcákon, a merre a halottas menet elvonult, óriási néptömeg állt sorfalat. A koporsókat több koszoru díszítette.

Szélütött nunczius.

Bécs, június 27. (Saját tud. táv.) *Talliani* pápai nuncziust tegnap szélütés érte. Eszméletét és beszélő képességét teljesen elvesztette, ma azonban már jobban lett.

Katonai szemle Angliában.

London, jun. 27. A királynő tegnap pompás időben, a lakosság nagy lelkesedése mellett *Aldershot*-ban szemlét tartott 15,000 ember fölött. (Magy. Táv. Ir.)

A brüsszeli kommune.

Brüsszel, jun. 27. A belga kamarában egy javaslat tárgyalásánál a szocialisták a katolicizmus ellen óriási botrányt inszenizáltak. Eljeneztek a kommunt s felszólították a katonaságot, hogy forduljanak fegyverükkel a

miniszterek ellen. A népet véres forradalomra szólítják. A fővárosban óriási izgalom, csoportosulás.

Tüntetések Spanyolországban.

Madrid, jun. 27. (Saj. tudósít. táv.) Valenciában tegnap tüntetések voltak, amelyek egész nap tartottak. A rendőrség kivont karddal közbelépett, miközben két ember megsebesült. Hasonló tüntetések voltak Murciában is, Saragossában pedig megújultak a tüntetések, amely alkalommal Bourbon tábornok megsebesült.

Léghajózás akadályokkal.

Grác, jun. 27. (Saját tudósítónk távirata.) *Meriglio* léghajós plakátokon hirdette, hogy vasárnap délután a város mellett önmaga készített léghajójával fel fog szállni, ez azonban a kedvezőtlen idő miatt elmaradt. Hétfőn este öt órakor azonban csakugyan felszállt, de a léghajó gömbje szétrepedt s *Meriglio* lezuhanva lábát törte s ájultan feküdt a sokaság között egy ideig. A városból mentőkocsi jött ki hozzá s az orvosok magához térítették.

Az ájulásból felébredve azonnal cigarettát kért s annak füstje mellett beszélt el, hogy olyan szenzációs utat akart tenni, amelyet még egy elődje sem elhatározta, hogy a legnagyobb viharban is felszáll. A léggömbje ezeröttszáz méter magasban repedt szét s villámgyorsan zuhant lefelé. Belekapaszkodott a gömb kötelékébe s ilyen helyzetben írta a következőket:

»Szívesen halok meg, mert elértem célomat.«

Ebből azt következtetik, hogy öngyilkosságot akart elkövetni.

Tüntetések Zágrábban.

Zágráb, június 26. *Zmáj-Jovanovics* szerb költő 50 éves írói jubileuma programmszerűleg és meglehetősen nyugodtan folyt le. Noha nagy tüntetésektől tartottak, mégis csak este felé voltak kisebb tüntetések, amelyeket a rendőrség hamarosan elfojtott. Dél előtt a Szokol háza előtt összegyűltek ugyan diákok és munkások, de nyugodtan viselkedtek. Csak este felé léptek föl a tüntetők támadólag. Az éjszaka oltalma alatt követ, tintával és tojással dobálták meg a szerb templomot, az iskolát és a szerb községházát és sok ablakot bevertek. A rendőrség azonnal szétszálta a tüntetőket és néhány embert letartóztatott. A Szokol előtt este 9 óra felé nagy tömeg diák és munkás verődött össze és szidta a szerbeket, de tettelességre nem került a dolog. A rendőrség itt is erélyesen közbelépett és szétszálta a tömeget, miközben kardját is használta és néhány tüntetőt kissé megsebesített.

A diákok estélyt akartak rendezni a Kolo helyiségében, a mely annak a teremnek a szomszédságában van, a melyben a szerb *Beszeda* van, de megtiltották az összejövetelt, mire a diákok *Szelovics* rektor ellen tüntettek. Egy század katonaság konszignálva volt, de nem lépett akcióba. Néhány zágrábi szerb polgár háza előtt is voltak kisebb tüntetések, de komolyabb következmények nélkül. Az eső meghiusított minden nagyobb szabású tüntetést. (M. T. I.)

Ausztria költségvetése.

A Wiener Ztg a 14. §. alapján kibocsájtott császári rendeletet közöl, a mely az adók és illetékek beszédéről és az államháztartásnak 1899. december 31-ig való fedezéséről szól. A költségvetési provizórium felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy beruházási czélokra szükség esetén előlegképpen 20 millió frtot szerezzen be. Ebből vasutépítési költség 5,293.760 frt, magánvasutak építési költségéhez való hozzájárulása 3,180.000 frt, az államvasutak üzemére 798,700 frt jut.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, június 27.

Dániel Gábor elnököl. Az ülés megnyitása után Fehérvári Géza báró honvédelmi a miniszter törvényjavaslatot nyújt be a honvédménház kibővítésére szükséges költségek fedezésére.

Szell Kálmán miniszterelnök két indítványt nyújt be. Az egyikben utasítani kívánja házszabályok revíziójára annak idején kiküldött bizottságot, hogy tegyen javaslatokat azokra a módosításokra vonatkozólag, melyeket az igazolási eljárás tekintetében a kuriai bíraskodásról szóló törvény tesz szükségessé. A másik indítványa pedig az, hogy a horvát-szlavon pénzügyi egyezmény végleges megkötése végett regnikoláris bizottság küldendő ki.

Ugron Gábor kérdésére a miniszterelnök kijelenti, hogy vezető szerint e küldöttségbe a képviselőház 8, a főrendiház 4 tagot választ. A miniszterelnök mindkét indítványa a holnapi ülés napirendjére tűzetik ki.

Napirend előtt Ugron Gábor kér szót. Az összeférhetetlenségi bizottság egyetlen ellenzéki tagja Rátkay László a ház nyílt ülésén lemondott. A ház e lemondás iránt még nem határozott. Pedig szükséges, hogy határozzon, mert az egyetlen ellenzéki helyet e bizottságban nem lehet betöltetlenül hagyni. Eddig se volt okunk bizalommal viselkedni e bizottság iránt, most pedig olyan hírek keletkeztek, a melyet e bizalmatlanságot fokozzák.

Buzáth Ferencz a kormánypart folytonos türelmetlen zajongása között hasonló értelem-ben beszél.

Perczel Béni: Nincs joga szólni.

Buzáth Ferencz: A házszabályokhoz minden képviselőnek van joga beszélni. Ezt megállapítani különben is csak az elnöknek van joga, nem Perczel Bénié.

Dániel Gábor elnök: A képviselő urnak én adtam meg a jogot szólásra.

Buzáth után az elnök indítványozza, hogy Rátkay lemondása a holnapi ülés napirendjére tűzessék. (Általános helyeslés.)

Következik a napirend. Mindenekelőtt harmadszori felolvasásban is elfogadják a kiegyezési javaslatot.

Azután a Ház áttér a kiegyezés keretébe tartozó 7 pénzügyi javaslat tárgyalására, a melyeket a Ház határozata értelmében közösen tárgyal.

A javaslatokat **Neményi** Ambrus előadó ismerteti.

Neményi Ambrus, a pénzügyi bizottság előadója úgy kívánja csoportosítani a napirendre kitűzött és együttesen tárgyalandó hét javaslatot, hogy az együvé tartozó dolgokat azoknak logikai összefüggésében bemutassa és az egész műről áttekinthető képet adjon. Az átutalási eljárást röviden össze lehet foglalni olyképen, hogy a rendezés folytán a magyar államkincstár megkapja az öt megillető teljes fogyasztási adójövedelmeket, a magyar gyárak pedig csak oly gyárakkal lesznek kénytelenek versenyezni, a melyek, mikor a mi piacunkon megjelennek, ugyanazt az adóterhet viselik, mint a magyar gyárak.

Áttérve a cukoradóra megjegyzi, hogy az eljárás itt a legkönnyebb azon oknál fogva, mert Ausztria is ugyanolyan magasra emeli a cukoradót mint mi. A cukor praemiumokra nézve megjegyzi, hogy a magyar kormány eb-

beli álláspontjának elég világosan adott kifejezést, mikor a brüsszeli konferencián a praemiumok megszüntetése mellett foglalt állást és ebben a törvényjavaslatban már előre felhatalmazást kér, hogy más országokkal egyetértve, a praemiumokat vagy megszüntethesse, vagy leszállíthassa.

A szeszdóra áttérve, magyarázza a jelen törvényjavaslatot összefüggésben a pénzügyminiszter által beterjesztett szeszdó-pótlékról szóló javaslattal.

A söradóra vonatkozólag megjegyzi, hogy a jelen törvényjavaslat összekötésben a pénzügyminiszter által a sör-pótadóra vonatkozólag benyújtott javaslattal, egészben véve arra törekszik, hogy a kis sörfőzdéknek fenmaradását biztosítsa.

A vita.

Komjáthy Béla ellenző jogát akarja gyakorolni. Kijelenti a függetlenségi párt nevében, hogy még abban az esetben sem fogadja el a jelen javaslatot, ha pénzügyi szempontból kielégítő volnának is, mert a függetlenségi párt minden olyan javaslattal szemben állást foglal, a mely a közös-ügyes viszonyt fenn akarja tartani.

— Ugy van! Ugy van! hangzik fel a szélsőbaloldalon.

Komjáthy: A jelenlegi javaslatok még pénzügyi szempontból sem kielégítőek.

Külföldi példák is mutatják, hogy szesziparunkat csak az önálló vámterület mellett lehet fejleszteni. Ezután a söradóval foglalkozik. Az előadó maga is beismerte, hogy sörparunkat mindaddig fejleszteni nem lehet, amíg a jelenlegi viszonyok uralkodnak. Nem a kedvtelés, hanem a kötelesség parancsolja, hogy ezekkel foglalkozzék.

— **Hol van Madarász? Ez igen fontos!** szól közbe Kubik Béla.

— **Hol van Madarász? Miért nem hallgatja, amikor mi olyan szívesen hallgadjuk?** kérdi Rakovszky István is és a szélbal többi tagja is kórusban zengi:

— **Hol van Madarász?**

Madarász apó ugyanis néhány pillanatra a teremből távozott és e kis intermezzo után belép a terembe, anélkül, hogy a nagy keresérről sejtelmé volna.

Komjáthy pedig a cukorpraemium kérdésére tér át.

A pénzügyminiszter beszéde.

Lukács László Komjáthyval polemizálva, fejtegeti, hogy Komjáthy, mint az önálló vámterület híve, a javaslatokkal ellenkező álláspontra helyezkedett. Lényegében még az önálló vámterület mellett is más fogyasztási adórendszert a jelenleginél alkalmazni aligha lehetne. A mi fogyasztási rendszerünk modern alapokra van fektetve és a modern technika vívmányainak teljesen megfelel. (Helyeslés a jobboldalon.)

Lukács László pénzügyminiszter végül ajánlotta javaslatát elfogadásra.

Kossuth Ferencz beszéde holnapra maradt.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Június 29. D. u. 4 órakor az orvosgyűlés gyűlése.

Június 29. Az iparoktatási bizottság ülése a városház tanácstermében d. e. fél 9-kor.

Június 30. Az iskolaszék ülése d. u. 3 órakor a városház tanácstermében.

Július 1. Iparos ifjak táncestélye a Rhédey-kerti Lövöldé-helyiségében.

Július 1. Nagy-Szalontai Olvasó-Egylet táncmulatsága a vasuti vendéglőben.

Július 9. A 48-as Népkör házi táncvizsgálma a Karger féle nyári mulatóban.

* **A király állapota.** A király csúzos nyilallása alább hagyott s ma már jól érezte magát. Délután Schönbrunnban több kihallgatást adott.

* **Választmányi ülés a kath. körben.** A nagyváradai kath. körben ma este fél hat órakor választmányi ülés fog tartatni.

* **A Ludovika akadémia parancsnoka.** A Ludovika akadémia parancsnokává a debreczeni 3. sz. honvéd gy. ezred parancsnokát **Nyíri** László ezredest nevezték ki.

Stepan Istvan.

Nagyvárad és Bihar-vármegye több előkelő családját borítja gyászba nagyváradai **Stépan** István mindszenti nagybirtokegyi törv. hatósági bizottsági tag tegnap délelőtt bekövetkezett halála. Itt a haláleset nem jött váratlanul, mert az elhunyt már több hónap óta súlyos természetű gyomorbetegségben szenvedett s csak nevének sz. **Oszterlamm** Elza urhölgynek szeretetteljes ápolása tette rá nézve a szenvedések napjait könnyebbé. Az elhunytban a megyei ellenzék egyik oszlopos tagját vesztette el, a megyei törvényhatóság pedig a közügyekben agilis férfit. Az elhunytat neje és öt gyermeke gyászolja s **Oszterlamm** Ármin kir. erdőfelügyelő mint após.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. nagyváradai **Stépan** Istvánné, szül. **Oszterlamm** Elza valamint gyermekei: Elza Ferencz György és Róza, nagyváradai **Stépan** Gáborné született nagyváradai **Stépan** Amália, valamint férje és gyermekei úgy maguk, mint a többi rokonok nevében, fájdalomtól megtört szívvel tudatják, a legjobb férjnek, apának illetve testvérnek nagyváradai **Stépan** István, földbirtokos, megyebizottsági tagnak, élete 33-ik, boldog házasságának 10-ik évében, hosszas szenvedés után, f. évi június 27-én d. u. fél 3 órakor történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 29-én d. u. 5 órakor fognak az ág. ev. vallás szertartásai szerint a megboldogult magyar-utcazi házából a nagyvárad-újvárosi temetőben fekvő családi sírboltba örök nyugalomra tételre. Mely végtisztességre a megboldogult barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. A béke angyala virasszon porai felett!

* **Kétszáz forint a szegényeknek.** Des Echerolles **Kruspér** Sándor elhunyt alkalmából özv. Des Echerolles **Kruspér** Sándorné két száz forintot küldött tegnap dr. **Bulyovszky** József polgármesternek a város szegényei közt törtéendő kiosztás végett. Az összeget ifj **Rimler** Károly rendőr főkapitány fogja a jelentkezők közt kiosztani.

* **Több mint ezer éves város.** Egy morvaországi kis város Iglau az, mely erre a nagy multra visszatékinthet. A régi város polgárai nagy ünnepségekkel ülték meg ezt a ritka évfordulót. A várostanács ezer forintot szavazott meg egy ezredévi emlékre. A városi lövészegylet diszközgyűlést tartott, melyen a monarchia legelső lövészhöz, 5 Felsőséghez is hódolatteljes üdvözlő táviratot menesztettek. Mindenesetre ritka szerencse a sorstól és kevés városnak jut ki, melynek alapját a keresztény civilizáció vetette meg, hogy katasztrófa nélkül üljön meg fennállásának 1100-dik évfordulóját.

* **Az iparoktatási bizottság ülése.** A városi iparoktatási bizottság a városház tanács-termében f. hó 29-én d. e. fél 9 órakor ülést tart, melynek egyedüli tárgya az óraadó tanárok választása.

* **A Filléres takarékszövetkezet** értesíti tagjait, hogy f. hó 29-én csütörtökön a befizetések tekintetével az ünnepre d. e. 9—11-ig teljesítendőik.

* **Meglopott gazda.** **Márkus** Bernát hentes iparos még a múlt héten azt a panaszt tette a rendőrségen, hogy elloptak tőle kétszáz forintot. A lopással cselédjét, **Nemes** Margitot gyanúsította, kit tegnap le is tartóztattak. A nyomozás folyik.

* **Öngyilkos fiatal ember.** Tegnap számban röviden megemlékeztünk **Baranyi** Árpád szerencsétlen végéről. A halált okozó golyó a halánték két falát furta keresztül, mely csakhamar meg is hozta a kívánt halált. Az

elhunyt szép levélben bucsuzott el hozzátartozóitól s puritán gondolkozással rendelkezett temetéséről, melyet a legegyszerűbb módon koszorúk nélkül rendel el megtartatni. Az elhunytban **Baranyi Adolf** a megye köztisztviselőiben álló tisztviselője fiát siratja. A szomorú eset meggyeserte, a hol az elhunyt sok ismerőse és rokona van, nagy részvétet keltett. A család a gyászestéről a következő gyászjelentést adta ki:

Baranyi Adolf mint édes atya, Baranyi Lajos és neje Szilvássy Sarolta gyermekeikkel, Baranyi Lehel és neje Tokody Pároska, Baranyi Irma férj. Gyárfás Károlyné gyermekeivel és Baranyi Sándor mint testvérek, többi rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják szeretett jó fia, testvér és rokon *váradai és micskei Baranyi Árpádnak* élete 44-ik évében 1899. évi június hó 26-án esti 8 órakor váratlanul bekövetkezett gyászos elhunytát. A megboldogultnak földi maradványai f. hó 28-án d. u. 4 órakor fognak a róm. kath. egyház szer-tartása szerint olasz Sal Ferencz-utca 12. sz. lakásából a váradolaszi-i sírkertben örök nyugalomra tételni. Az elhunyt rokonai, ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1899. jun. 27. Örök világosság fényeskedjék neki!

* **Magyarország Párisban.** A Figaro elmondja, hogy Széll Kálmán magyar miniszterelnök a párisi világkiállítás magyar osztályának védnökségét följajánlotta Ferencz Ferdinánd trónörökösnek, aki ezt a tisztelet elfogadta. Megjegyzik a Figaro, hogy az 1900-iki kiállítás lesz az első, amelyen Magyarország mint önálló állam szerepel. — A magyar pavillon építését már elkezdték és szeptember hóra befejezik. Architektúráját a francia lap nagyon dicséri.

* **Az iskolaszék ülése.** Vettük a következő meghívást: A nagyváradai községi iskolaszék tagjait a f. évi június hó 30-ik (pénteken) napján d. u. 3 órakor a városház tanácstermében tartandó iskolaszéki ülésre tisztelettel meghívom. Nagyvárad, 1899. június hó 26-án. Dr. Sipos Árpád, iskolaszéki elnök.

EGYESÜLETEK.

A »Nép-Könyvtár« olvasóihoz a következő felhívást intézi annak könyvtárosa: *Fel-hívás.* Tekintettel arra, hogy a szabályzat értelmében a »Nagyváradai Népkönyvtár« váraljai osztályában június hó végével berekesztetik az olvasási időny (mely azonban szeptemberben ismét kezdetét veszi) tisztelettel kérem a »Nép-könyvtár« olvasóit, hogy az olvasás végett náluk levő népkönyvtári könyveket f. hó végéig annál is inkább beszovaltassák a könyvtárba, mert a legközelebb tartandó bizottsági ülésen a forgalomról statisztikát kell a bizottság elé terjesztem. Nagyvárad, 1899. június 26. *Mártonffy Zoltán*, könyvtáros.

Orvosok gyűlése. Az országos orvosszövetség nagyváradai fiókjának t. tagjait van szerencsém a f. évi június hó 29-én d. u. 4 órakor az orvosgyűlés helyiségében tartandó rendkívüli gyűlésre tisztelettel meghívni. Dr. *Grósz Menyhért*, titkár.

IRODALOM.

Politikai és Közgazdasági Évkönyv. A »Politikai Hetiszemle« kiadásában és *Szekely Sámuel* szerkesztésében ez év október havában »Politikai és Közgazdasági Évkönyv« című munka jelenik meg. Az érdekesnek ígérkező Évkönyv Magyarország politikai, közgazdasági és kulturális helyzetét, valamint fejlődését fogja évről-évre nemzetközi keretben bemutatni. A komoly irányú évkönyv a legújabb statisztikai és hivatalos adatok felhasználásával készül. Nemesak a hazánkat, hanem a külföldet illető minden adat, melynek ismeretére szüksége van a műveltebb közönségnek, benne lesz ebben a magyar nyelvű évkönyvben, ami a jövőre nézve teljesen fölöslegessé teszi a Whitaker's Alma-

nach, a Statesman's Year-book, a gothai Hofkalender s ehhez hasonló külföldi munkák használatát. Az 500—600 oldalra terjedő Évkönyv előfizetési ára díszes angol kötésben 4 frt. Az összeget legegyszerűbb postautalványon a következő címre küldeni: Politikai Hetiszemle kiadóhivatala, *Budapest*, VIII., Sándor-utca 19.

Igazságszolgáltatás.

Ítélet a kristyóri rablótámadási ügyben.

A kristyóri ügyben, melynek tárgyalásáról tegnapi számunkban részletesen beszámoltunk, a törvényszék tegnap meghozta ítéletét s mind a tizenkét vádlottakat bűnösnek mondotta ki.

A tegnapi napon a védbeszédekre került a sor, amely után majdnem két óráig tartó tanácskozás után hirdették ki az ítéletet.

A törvényszék Koczaj György, Vikár Vaszali, Szudricsán Juon Lakatos László, Téglás Juon és Szudricsán Kosztin vádlottakat *tíz-tíz évi*; Pópa Mikula, Barna Nyikita és Burgyán János vádlottakat *hét-hét évi* s végül Pelle Juon, Girbán János és Pópa Pável vádlottakat *hat-hat évi* fegyházra ítélte, s ezen felül elmarasztalta őket a per során felmerült összes költségekben s a rabtartási költségekben.

A törvényszék ezenfelül elrendelte, hogy az összes vádlottak továbbra is vizsgálati fogságban tartassanak.

Az ítélet ellen ugy a vádlottak, védők, Hegyesi Márton, Rádl Ödön s Kurtin Mihály ügyvédek, mint a kir. ügyész felebbezést jelentett be.

Fegyházra ítélt községi jegyző. Két esztendővel ezelőtt az egész megyében kínos feltűnést keltett az a hír, hogy a görbedi jegyző: *Vajda Mihály* megszökött.

Ezt a szökési hírt azután követte pár nap múlva az a hír, hogy a Vajda ügyeit nem találják rendben, hogy több rendű sikkasztást fedeztek fel.

Ez a két hír valóban is bizonyult, amennyiben a nyomozás folyamán több *mint husz hivatali sikkasztást* fedeztek fel, azonban lehet, hogy még többet is követett el, mert a hivatalos könyveket szökése előtt lakására vitette s megsemmisítette.

Vajdát azután *huszonegyrendű* sikkasztásért vád alá is helyezték.

Ez ügyben a törvényszék már két tárgyalást tartott, azonban mindannyiszor újabb tanuknak a kihallgatása vált szükségessé s így a tárgyalást két ízben elnapolták.

Tegnap harmadizben került a törvényszék tárgyalásra az ügy. A törvényszék még néhány tanut hallgatott ki, amivel azután a bizonyítási eljárás befejezést is nyert.

A bizonyítási eljárás befejezése után dr. *Pop Aurél* kir. alügyész megtartotta vádbeszédét, melyben négy vádat elejtett, azonban *tizenhét rendű folytonosan elkövetett hivatali sikkasztásban* bűnösnek kérte kimondani.

Vajda védője *Ritoók Géza* jeles fiatal ügyvéd ezzel szemben több vád pontnak az elejtését és védenézének igen enyhén leendő elítélését kérte.

A törvényszék ítéletét *Nagy József* kir. törvényszéki bíró hirdette ki.

A törvényszék *Vajda Mihály* községi jegyzőt bűnösnek mondotta ki, *tizenhét hivatali sikkasztásban* s ezért — folytonosan elkövetett hivatalos sikkasztásért *két esztendei fegyházra ítélte*, azonban ezen büntetésbe beszámított a tíz hónapi vizsgálati fogságból hat hónapot.

A törvényszék elrendelte *Vajda Mihály*nak szabadlábba való helyezését.

A törvényszék ítélete ellen a vádlott s a védője felebbezett, szintúgy felebbezett a kir. ügyész is a 92. §. alkalmazásáért s a szabadlábba való helyezésért.

A bajor család. A főváros tiszti fő-ügyésze a székesfőváros nevében pört indított a belügyminiszter, mint a kincstár képviselője ellen 1012 forint erejéig, mely összeget a főváros egy bajor család ápolási költsége fejében követeli vissza a belügyminisztertől, a külföldi vagy ismeretlenjellegetű szegények ápolási költségeiről szóló 1872-iki rendelet értelmében. E szerint ugyanis az állam a törvényhatóságok költségeit megtéríti.

Mikor tavaly a szóban forgó *Pökl* nevű bajor családot hazaszállították, a főváros a külügyminiszterium útján a bajor kormánytól kérte az ápolási költségek megtérítését. A bajor kormány a fizetést megtagadta, mert a két állam közt nincsen oly szerződés, amelynek alapján a költségek megtérítésére valamelyikük kötelezhető volna.

A főváros erre az 1872. évi rendelet alapján a belügyminiszterhez fordult, de itt megtagadták a fizetést, még pedig azzal a megoldással, hogy az 1872-iki rendelet csak azokra a szegényekre vonatkozik, akik betegek, vagy akiket valamely országos jellegű — és nem fővárosi intézetben ápolnak. A pör tehát megindult a főváros és a belügyminiszter között. A budapesti polgári törvényszék ellen a belügyminiszter illetékességi kifogást emelt, mert a pör a közigazgatási bíróság döntése alá tartozik.

A törvényszék ily értelemben is határozott s illetéktelennek mondotta magát ez ügyben. Ugyanigy határozott a kir. ítéletábla is. A kir. kuria azonban *Adám András* bíró előadása mellett ma mindkét alsó bíróság végzését megváltoztatta s a polgári törvényszék illetékességét *megállapította*.

Váltóhamisítás bosszúból. Gróf *Zay Miklós* nagybirtokosnak anyai részéről két kellemetlen rokona volt: *Dubovszky Lipót* és annak unoka öccse *Dubovszky Lajos*. A két Dubovszky esztendőkön át huzott segélyt a gróftól és mindaketten a gróf birtokain éltek. Azonban mindaketten visszaéltek kedvező helyzetükkel és a gróf birtokain betöltött állásukban nem feleltek meg a beléjük helyezett bizalomnak. Ennek az volt a következménye, hogy mindkettőt elbocsátották.

A két rokon mult év őszén találkozott a fővárosban és itt sajtóságot tervet eszeltek ki arra, hogy a gróftól pénzt csikarjanak ki, vagy — ami kevésbé valószínű és csupán a két Dubovszky alapszik, — hogy bosszút álljanak rajta. Ötezer forintos váltót hamisítottak a gróf és a grófné nevére. De nem eszméltatták a váltót, mint a hamisítók szokták, hanem perelték! Valószínűleg arra számítottak, hogy a gróf inkább fizet, minthogy kitegye magát egy pör kellemetlenségeinek. De nem így történt.

A váltó pörben mielőtt még gróf *Zay Miklós* és neje letették az általuk felajánlott esküt a váltó látható aláírás hamis váltóra vonatkozólag, — kiderült, hogy a váltó hamis. Erre megindult Dubovszkyék ellen a büntető eljárás. Dubovszky Lajost, a ki a váltót aláírta és Dubovszky Lipót, aki őt erre rábeszélte, a törvényszék ma váltóhamisítás miatt vonta felelősségre.

A tárgyalást *Czárán István* táblai bíró vezette, ügyész dr. *Egressy Nagy László* volt, védő dr. *Weisz Ödön*. Dubovszky Lajos azt vallotta, hogy nagybátyja fenyegetésekkel kényszerítette a váltóhamisításra. Egyszer elhurcolta a gróf budapesti palotája elé, ahol azt mondta, hogy most lelővi a grófnét. Erre ő, Lajos, beszaladt a portáshoz és így elejét vette a veszélynek. *Dubovszky Lipót* mindezt tagadta és nem akar semmiről tudni.

Grün Ignác kocsáros elmondja, hogy Dubovszkyék nála beszéltek a dologról és később rávették őt arra, hogy a váltó pörben mint elfogadó szerepeljen. Gróf *Zay Miklós* a közte és a vádlottak közti viszonyról adott felvilágosítást és kijelentette, hogy nem kíván kártréjtést. A törvényszék még számos tanut hallgatott ki.

TANUGY.

Ovoda-ünnepély. A legfiatalabb tanulói korosztály, a kis babák is végig mennek az exámen nagy napjának drukkján és örömén. Ők ugyan még csak játszva tanulnak, de azért sok szép hazafias vers és mese megragad az ő kis fürtös fejükben, melyeket a »dedős néni« az udvar árnyas fái alatt csepegtet naphosszat a fiatal elmékbe. Egy ilyen bájos vizsgaünnep képe ragadta el azt a szülők és érdeklődőkből álló közönséget, mely tegnap délután a *várad-velencei* városi ovoda ünnepélyére összegyűlt. A kicsinyek nem hoztak szégyent ezuttal sem derék vezetőjükre, *Tóké*s Istvánné óvónőre, ki hosszú éveken át sok nemzedéket tanított meg kitűnő módszerével és hazafias szellemben a csengő-bongó versikékre, a sok szép nótára és játékokra. Az ünnepélyen *Istvánffy* József iskolaigazgató is jelen volt és elismerő szavakkal köszönte meg a szülők és tanügyi hatóságok nevében a derék óvónő sikeres fáradozását.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szerda: *Himfy dalai.*
Csütörtök: *Egy könnyelmű leány.*
Péntek: *Gyurkovics lányok* 1-ször.
Szombat: *Gyurkovics lányok.*
d. u. *Piroska és a farkas.*
Vasárnap este *Gyurkovics leányok.*

Perényi Margit bucsuja. A kolozsvári szintársulat volt primadonnája a következő bájos bucsuzó levelet intézte lapunk szerkesztőségéhez:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

Kérem szépen sziveskedjék e pár soromnak b. lapjában helyet adni. Ugy alakultak a viszonyok, hogy merőben lehetetlennek kellett tartanom, arról a helyről elbucsuzni az én drága édes közönségemtől, ahonnan a körülmények normális volta mellett kellett volna. Ezért fordulok a nyilvánosság e másik faktorához, hogy általa tolmácsoljam azt a leirhatatlan hálaérzetet, amely engem leróhatatlanul fog kötni mindig az én nagyváradi közönségemhez, nevelőszüleimhez. Ahhoz a jóságos közönséghez, amely bátorította a kezdőt, felkarolta a gyengét, ott volt mindig boldogító elismerésével a sikernél és teljesen kibékítő igazságot tudott szolgáltatni a más oldalról megrovítottak... Szívem vérzik, hogy így a rideg betű útján kell szíves Istenhozzádot mondani enyéimnek, de él bennem a remény és kötelelességtudat is, majd még el fogok jönni az Önök körébe akkor, amikor bizonyára »egészségesek« lesznek a viszonyok.

Fogadja igen tisztelt Szerkesztő Ur szíves köszönetemet az irántam tanúsított jóakarataért és azért, hogy e kis írásomat a nyilvánosságra hozta.

Nagyvárad, 1899. június 27.

Vagyok tisztelője
Perényi Margit.

A művésznő tegnap este utazott el Esztergomba, de mint búcsu levelében írja, ha *egészségesek* lesznek a viszonyok, még visszajön. A nagyváradi közönség bizonyára örömmel veszi e biztatást a művésznőtől.

Gyermekelőadás a szinkörben.

Holnap, csütörtökön délután 4 órakor fog végbemenni az a szépnek ígérkező gyermekelőadás a szinkörben, melyről már minapi számunkban írtunk. A műsor a következő:

1. Üdvözlét. Előadja: L. Fáy Szeréna.
2. Mese a kőművesék Juliskájáról. Irta: Mari néni. Előadja: Miklósy Iona.
3. Csiri-biri nóta. Irta: Gara bácsi. Előadja: L. Fáy Szeréna.

4. Vuncsika az óvodában. Tréfás kettős. Előadja: Vuncsika: Nyáray Antal. Bébé, óvodás leánya: Komlóssy Emma.

5. Hazafias versek. Irta: Pósa bácsi. Előadja: Tompa Kálmán.

6. Levente és Százszorszép. Vagy Családka Péter viselt dolgai. Tündéres bohózat 1 felvonásban. Irta: Gara Ákos. (Rendezői: Vendrei Ferencz.)

Személyek:

Úkapó, Bergengóczi királya. Vendrei Ferencz.
Rózsa, királyné — Miklósy Iona.
Százszorszép, királyné — Bajor Riza.
Levente, királyfi — Bihari Ákos.
Családka Péter, a csatlósa — Nyáray Antal.
Rontom-bontom, óriás király — Szerdahelyi F.
Babszem Jankó, a szolgája — Fehérvári Annus.
Hajnalka, udvari szobacizrus — Komlóssy Emma.
Vörös Rébék, javasasszony — Kissné Árpási K.
Jaj a fejem, czeremóniás — Heltai Nándor.
Csupa Kopasz, hirnök — Leővey Leó.
Csipővas — Zajonghy Elemér.
Kalapács } lovagok — Szabó Domokos.
Balta } — Gergely Márton.
Alabárd } — Vank István.
Dobos — Barabás J.

Nők, gyermekek, lovagok. Történet Bergengócziában.

KÖZGAZDASÁG.

Szövetkezzünk, vagy segíts magadon, az Isten is megsegít! Ez a címe a *Magyar Földmívelő* kiadásában megjelenő *Népkönyvtár* II. teljesen önnálló füzetének, mely a hitelszövetkezeteket kívánja a néppel megismertetni és megkedveltetni a füzetke a nép nyelvén, annak gondolkozása szerint van megírva, úgy hogy szinte észrevétlenül látja be a nép a szövetkezés hasznát és fontosságát. 68 oldalra terjed s ára 10 kr. A vezető férfiak s a sajtó a legnagyobb elismeréssel szólottak róla és a szövetkezés ügyének a néppel való megkedveltetés dolgába a legszebb reményeket fűzték hozzá. Emelt füzetet mi is őszintén ajánljuk. A *Magyar Földmívelő* című heti néplap kiadóhivatala ezzel ismét fényes tanujelét adta annak, hogy a nép igazi, önzetlen barátja. Különben a nép is felismerte benne hűségese szöszölőjét, s tömegesen sorakozott zászlaja alá. Ez tette lehetővé, hogy a *Magyar Földmívelő* előfizetőinek nyolcz oldal egészséges szellemi táplálékon kívül hetenkint egy-egy csinos képpel kedveskedik. Előfizetési ára (negyedévre 50 kr., fél évre 1 frt, egész évre 2 frt), Szatmárra küldendő a kiadóhivatalnak, hol mutatványszámokat is lehet kapni ingyen.

Biharmegyei gazdák a szegedi kiállításán. A biharmegyei gazdasági egyesület központi rendező bizottsága e hó 27-én Szabó József elnöklete alatt gyűlést tartott s elhatározta, hogy a vármegye mezőgazdasági terményeit jársonként bemutatja a gazdasági egyesületek országos szövetsége által szeptember 3—10-ig Szegeden tartandó országos mezőgazdasági kiállításán. Bemutatja ezenkívül a kisgazda közönség szarvasmarha és lótenyésztését. Megbízta az elnököt, hogy ezt az országos gazdasági együletnél jelentse be és a bejelentéssel járó helypénzeket terjessze fel. A bizottság ez alkalommal elhatározta, hogy a szegedi kiállításra csoportos kirándulást rendez, melynek kereténél a bizottság az elnökséget bizta meg.

Kisgazdák kirándulása mezőhegyesre. Csütörtökön este 7 órakor indulnak utra a kis gazdák Mezőhegyesre, hol 2 napig fognak tartózkodni. Ez idő alatt a ménes uradalom minden nevezetesebb gazdaságát, gulyáját és ménesét megtekintik. A kisgazdák Mezőhegyesről vasárnap reggel érkeznek vissza Nagyváradra. A kirándulásra az államvasutak külön kocsikat adnak, melyekből Csabán nem kell kiszállni.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, június 27.

Az irányzat nyugodt.

Oszták hitel	— — — — —	354.70
Magyar hitel	— — — — —	388.25
Allamvasut	— — — — —	350.40
Rimamurányi	— — — — —	301.50
Magyar jelzalog	— — — — —	244.75
Salgótarjáni	— — — — —	331.—
Wagon-kölcsön	— — — — —	623.—
Villamosvasut	— — — — —	225.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	353.25
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	404.50
Kereskedelmi	— — — — —	101.50
Déli vasut	— — — — —	6508.

Határidők.

Budapest, június 27.

Készáru buzában az irányzat lanyha volt, 7,000, mm. forgalom mellett az árak 10—15 krral olcsóbban jegyeztettek.

Buza áprilisra	— — — — —	— — — — —
Buza októberre	— — — — —	9.17
Tengeri jul.	— — — — —	4.50
Rozs őszre	— — — — —	7.17
Zab őszre	— — — — —	5.66
Tengeri augusztusra	— — — — —	— — — — —

B e s, június 27.

Az irányzat nyugodt.

Oszt. hitel	— — — — —	363.10
Magyar hitel	— — — — —	387.40
Allamvasut	— — — — —	847.40

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 27-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	119.—
Magyar koronajárdék	— — — — —	96.30
Magyar vasuti kölesön aranyban 4/10%	— — — — —	119.50
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2/10%	— — — — —	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	120.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	95.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.60
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	— — — — —	96.75
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	160.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	— — — — —	138.25
Oszták járdék papírban	— — — — —	100.—
Oszták járdék ezüstben	— — — — —	99.80
Oszták járdék aranyban	— — — — —	119.25
Oszták korona járdék	— — — — —	100.—
Oszták államsorsjegyek	— — — — —	139.—
Oszták magyar bankrészevény	— — — — —	915.—
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	383.50
Oszták hitelintézeti részevény	— — — — —	358.—
Párisi vista	— — — — —	343.—
20 frankos arany (Napoleon'or)	— — — — —	9.55
Németbirodalmi márka	— — — — —	58.95
London vista	— — — — —	120.50
20 márkás arany	— — — — —	11.79

NAGYVARADI SZINKOR.

Evadberlet 57. szám.

Kisberlet 57. szám.

(Páratlan sz.)

(Páratlan sz.)

Ma szerdán, 1899. június 28-án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

uj jelmezekkel és díszletekkel:

Himfy dalai.

Színmű egy előjattékkal és 3 felvonásban. Irta: Berczik Árpád.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig 80 krajczár. Zártszék I. II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 30 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy színlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap csütörtökön, 1899. június 29-én

Délután 4 órakor. Fél helyárrakkal.

Mese ünnep.

Gyermek előadás két szakaszban.

Este fél 8 órakor. Rendes helyárrakkal.

Egy könnyelmű leány.

Énekes bohózat 3 felvonásban, 7 képben.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.